

★ LEKTORSKÝ MANUÁL ★

Obsah

Vítejte u četby prvního lektorského manuálu JSNS!.....	1
Kdo je lektor/ka JSNS (role, kompetence)	1
Do čeho se můžete zapojit.....	3
Jak to má vypadat – struktura semináře a ukázkové hodiny	4
Lektorské tipy.....	5
Praktický „Check-list“ – na co myslet před, během a po akci.....	6
Co bych měl*a určitě znát z a o metodice JSNS.....	8
Co se hodí vědět o Člověku v tísní a JSNS	8
Komunikace s JSNS.....	9
Vzdělávání, podpora, společné akce.....	9
Jak je to s placením za služby	9
Kde jste vidět.....	10

Vítejte u četby prvního lektorského manuálu JSNS! ★

Všechno, včetně celého manuálu, najdete taky na našem webu v jeho neveřejné části, do které máte přístup jen vy.

Ve chvíli, kdy jsme dohodnuti na lektorské spolupráci, označí náš webař do vašeho uživatelského profilu, že jste lektor*ka. Po přihlášení pak uvidíte tento „lektorský modul“.

Kdo je lektor/ka JSNS (role, kompetence)

Vy, lektoři a lektorky, jste pro JSNS velmi důležité osoby, protože nám pomáháte předávat dalším pedagogickým kolegům záračnou metodiku 😊 Nejcennější a nejmoc uvěřitelné jsou totiž vaše vlastní zkušenosti a zážitky.

Společně prostě neseme změnu dál.

Vaše role:

- Hlavně a především jste samozřejmě **lektoři a lektorky**. Samostatně nebo v tandemu lektorujete semináře, workshopy pro pedagogický sbor, ukázkové hodiny, vysokoškolské semináře a kurzy.
- Někteří z vás se zapojujete jako tzv. „**regionální spolupracovníci**“ a kromě lektorování tak také šíříte aktuální nabídku JSNS a dle vašich možností a preferencí fungujete jako „check-point“ pro vyučující z vašeho regionu
- Jste významní **konzultanti k našim vznikajícím AV lekcím**, aktivitám a metodice obecně.
- Proto vás také občas přizýváme do **expertních skupin**, kde potřebujeme rozhodnout či připravit nové věci.
- V roli **hostů - pedagogů** vás máme rádi na konferencích či na seminářích.
- Zapojujeme vás do **přípravy a testování nových lekcí a aktivit**.
- Podle míry zkušenosti a zájmu fungujete také jako **mentoři či supervizoři lektorů začínajících**; jedete se podívat na to, jak kolega realizuje ukázkovou hodinu a dát mu zpětnou vazbu, nebo můžete dát na svém semináři prostor začínajícímu kolegovi při realizaci vybrané aktivity apod.

Pro spolupráci je důležité, očekáváme a potřebujeme (a i při výběru nových lektorů zohledňujeme):

- **dlouhodobé praktické zkušenosti** s využíváním AV materiálů ve výuce a možnost nadále pravidelně promítat
- **nadšení** pro promítání
- zájem o **dlouhodobější spolupráci** a chuť stále se učit
- časová **kapacita** (min. pár hodin měsíčně ve všední den, dopoledne)
- **ochotu** občas vycestovat do jiné školy či jiného kraje
- **účast** na našich akcích pro lektory – 1x ročně dvoudenní setkání „ladění“ a 4x Vidíme se online
- VŠ vzdělání a min. 1 rok praktických zkušeností ze školství

Vítáme **lektorské dovednosti**, i když ty se snažíme společně (nebo vy v rámci praxe) neustále posilovat a pracujeme na jejich rozvoji společně s vámi.

Ideální lektor tzn. neexistující ideál, ke kterému se všichni někdy blížíme ☺ je jakýmsi složením těchto částí:

★ LEKTOR IDEÁL ★	
<p>OSOBNOSTNÍ NASTAVENÍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - je autentický - má charisma / pozitivní energii / je sympatický - je komunikativní - nemyslí si, že ví všechno / je „pokorný“ - je otevřený kritice - baví ho to <p>Zásadní.</p>	<p>CITLIVÝ PŘÍSTUP</p> <ul style="list-style-type: none"> - všímá si všech - citlivě zapojí všechny / zapojuje s ohledem na reakce účastníků - zná potřeby a specifika účastníků - umí motivovat - dokáže pracovat se zpětnou vazbou - je otevřený kritice / změnám - je empatický - zvládne konflikt ve skupině - je „pokorný“ / nesoudí a negeneralizuje <p>Na zlepšení se dá pracovat, i když je to dlouhodobější a hlubší proces.</p>
<p>OBEČNÉ LEKTORSKÉ DOVEDNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládne konflikt ve skupině - umí vést diskuzi / rozdělovat pozornost - je organizovaný a soustředěný - umí předávat zkušenosti / pracuje s příklady - umí shrnovat a uzavírat proběhlé diskuze a aktivity - dokáže pracovat s časem / pod tlakem - umí improvizovat - dokáže pracovat se zpětnou vazbou - umí vystavět vyvážený program (teorie x praxe) - přichází s nápady / zná zajímavé aktivity <p>Dovednosti lze vylepšit, doškolit, zkušenosti nabývat.</p>	<p>„JE S NÁMI“ (PROPOJENÍ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - promítá pravidelně - je napojený / v kontaktu - sdílí hodnoty JSNS a ČvT - je otevřený - nesoudí a negeneralizuje - netlačí jedno téma / je pokorný / nemyslí si, že ví vše - zná rámcově aktivity a programy JSNS a ČVT - umí předávat zkušenosti - umí motivovat - je empatický - je časově flexibilní <p>Zásadní.</p>

Do čeho se můžete zapojit

- **Celodenní seminář pro vyučující** – Nejvyšší kategorie pro lektorování. Učit učitele resp. dospělé je speciální disciplína a je to opravdu jiné než učit žáky – i když i to je samozřejmě leckdy velká výzva a lektorské dovednosti to jistě tříbí. Proto většinou domlouvá lektora/ku na seminář koordinátor, se kterým se dohodnou na programu. Současně je to ale dobrý prostor pro odzkoušení tandemové výuky, nalezení inspirace u kolegy nebo pro vyzkoušení si lektorování třeba jedné dílčí aktivity.
- **Ukázková hodina** – 1,5 hodiny (2 vyučovací) – pro vyučujícího a jeho třídu zrealizujeme ukázkou toho, jak může probíhat výuka/hodina se zařazením dokumentárního filmu. Cílem je, aby pedagog (i žáci) zažil, jak se s filmem pracuje a dostal inspiraci a zkušenost pro to, aby začal promítat sám či více
- **Workshop pro pedagogický sbor / třídní učitele na škole** – obvykle 3 hodiny (4 vyučovací, akreditováno), de facto půldenní seminář tzn. program odpovídá půlce semináře Začínáme učit s filmem. Cílem je ukázat metodu více pedagogům na jedné škole, protože tam, kde je více „promítačů“, je známo, že efekt je větší, dokonce může proměňovat klima nejen třídy ale i celé školy a učitelé navíc mají možnost své zkušenosti a zážitky sdílet mezi sebou a navzájem se motivovat
- **Workshop pro školní metodiky prevence** – obdoba workshopu pro pedagogický sbor. Probíhá v rámci setkání metodiků prevence dané oblasti (ev. kraje). Akce je komunikována s oblastními metodiky prevence či krajskými koordinátory prevence. Délka workshopu závisí na dohodě resp. programu dané akce, může jít tedy o 4 hodiny ale také jen o 1,5 hodinu, která je pojatá jako ukázková.
- **Lektorujte v tandemu** – Můžete se domluvit na lektorování v tandemu. Je to mnohdy vítanější způsob lektorování a i pro účastníky bývá příjemné, když jejich pozornost poutají 2 lektori. Pokud si přejete lektorovat tandemově konzultujte svůj plán nejprve s příslušnou koordinátorkou, která potvrdí, že je to finančně možné, a domluvte si tandem s tím, na koho myslíte 😊 Tandem s vámi může vytvořit i někdo z JSNS, výhoda pak je, že máte k sobě někoho, kdo opravdu skvěle zná portál a aktuální dění v JSNS a může sdílet zkušenosti také dalších pedagogů, se kterými spolupracuje.
- **Jedte se podívat a inspirovat a vyzkoušet lektorování** – můžete se jet podívat pro inspiraci, jak lektoruje zkušenější kolega např. pokud začínáte nebo jste zatím lektorovali jen ukázkové hodiny a teď byste rádi zkusili i seminář pro vyučující. Na webu najdete v sekci Pro vyučující přehled otevřených seminářů. Doporučujeme se pravidelně dívat a vybrat si některou akci, dát vědět a přijít se zúčastnit. V rámci delšího semináře je pak možné s hlavním lektorem domluvit spoluúčast a vyzkoušet si lektorován např. 1 dílčí aktivity.
- **Specifické zaměření** – pokud jsou vašimi prioritami mediální vzdělávání či čs. dějiny, tak se můžete zapojit do aktivit specifických projektů JSNS - [Příběhy bezpráví](#) či [mediální vzdělávání](#).

Jak to má vypadat – struktura semináře a ukázkové hodiny

Kromě lektorských dovedností (viz výše) musí mít lektorování každé vzdělávací akce také jistou strukturu, která se odvíjí od cíle našich vzdělávacích akcí.

Cílem je:

- zaujmout vyučující pro využívání JSNS.cz formou osobního prožitku = zprostředkovat jim stejný zážitek, který mají potom ve škole žáci
- podat jim základní informace o využívání portálu
- přinést vyučujícím konkrétní téma a metodu, kterou téma mohou otevřít

Samozřejmě je finální způsob provedení na vás, osvědčená, doporučená a žádaná je cca tato struktura:

NAPOJENÍ - SEZNÁMENÍ – nevynechávejte tuto část, ideálně ani u ukázkové hodiny, je to nenápadná, ale zásadní fáze, kdy se vzájemně seznámíte, účastníci budou potom sdílnější a budou se cítit bezpečněji; zkušenost praví, že tam, kde se tato část vynechá, probíhá pak další část obtížněji

EVOKACE - AKTIVITA – slouží k úvodu a naladění se na téma, může jít o aktivitu k lekci nebo o obecnou Přednost a úskalí dokumentárního filmu

PROJEKCE FILMU

REFLEXE EMOCÍ – základní stavební kámen naší metodiky tzn. nikdy nevynecháme, min. uděláme 1 slovo, je-li čas a film či téma jsou citlivější, provedeme ideálně i více [aktivit k reflexi](#)

AKTIVITA – je-li čas, zrealizujeme aktivitu k dané lekci případně jinou aktivitu z portálu

CELKOVÉ SHRUTÍ – ZÁVĚREČNÁ REFLEXE – dobré nevynechat závěrečnou rekapitulaci toho, co jsme spolu prožili. Ideálně zařadíme také jednoduché zhodnocení účastníků. Např. metodou „Kufr-Pračka-Koš (co si s sebou odnáším, co se mi ještě honí v hlavě a co odhazuju) nebo zjednodušeným INSERTem (plusy, otázky apod.).

Jak dlouho a jakým způsobem se budete jednotlivým částem věnovat záleží na tom, jakou – jak dlouhou – akci lektorujete a kolik času na jednotlivé části máte.

Seminář, workshop či ukázková hodina pak mají také svá specifika.

* **SEMINÁŘ - CELODENNÍ** (8 vyučovacích hodin, akreditováno):

- seznámení (kdo, odkud, očekávání, 1 osobní otázka)
- evokační aktivita / Přednosti a úskalí dokumentárního filmu
- projekce filmu / spotu - proběhne 2x (v dopolední i odpolední části)
- reflexe emocí
- aktivita / debata s hostem
- práce s portálem – skladba AV lekcí, tipy na lekce, funkcionality portálu (zařadí se jako blok nebo průběžně prolíná celým seminářem)
- uzavření, shrnutí, závěrečná reflexe

* **SEMINÁŘ/WORKSHOP – PŮLDENNÍ** (4 vyučovací hodiny, akreditováno):

- seznámení
- evokační aktivita / Přednosti a úskalí
- projekce
- reflexe emocí
- aktivita / debata s hostem
- práce s portálem – skladba AV lekcí, tipy na lekce, funkcionality portálu (zařadí se jako blok nebo průběžně prolíná celým seminářem)
- uzavření, shrnutí, závěrečná reflexe

* **UKÁZKOVÁ HODINA** - formát 90 minut/45 minut – ukázkové hodiny nabízíme jako 2 vyučovací hodiny tzn. 1,5 hodinovou akci. Nicméně pedagogové žádají především aktivity do 1 vyučovací hodiny. Proto je třeba, aby ukázková hodina byla postavena tak, že se v ní dá jasně označit **aktivita-projekce-aktivita-reflexe**, které se dají použít **v jedné vyučovací hodině**. Zbytek ukázkové hodiny pak slouží jako ukázka dalších aktivit a pro lepší přípravu celé třídy pro další práci s dokumentárními filmy. Tzn. doporučujeme např.:

- zařadit na úvod aktivity Přednosti a úskalí dokumentárního filmu
- zařadit po 45 minutové „ukázce“ další aktivitu k dané AV lekci nebo aktivitu z jiné AV lekce
- využít a zařadit více reflexivních metod

Lektorské tipy

Tipy, jak na **úvod a dobré navázání spojení** s účastníky, najdete [zde](#).

Tipy, jak reagovat na **složitější a obávané lektorské situace**, najdete [zde](#) (budeme doplňovat ve spolupráci s vámi).

[Tady](#) najdete soubor **Kritéria mluveného projevu**. Můžete si podle něj sami vyhodnotit svůj lektorský/mluvený projev a na základě toho také třeba poptávat speciální školení či vzdělávání od nás.

(zdroj: s laskavým souhlasem autora: předmětová komise ČJL Gymnázia Na Zatlance v Praze)

Praktický „Check-list“ – na co myslet před, během a po akci

V check-listu na další stránce najdete přehled toho, co by se mělo dít před/během/po akci, na jaké technické věci myslet a nezapomenout. Samozřejmě, že během akce jde především o samotnou projekci a aktivity a záleží také na časovém rozsahu akce; v závislosti na tom samozřejmě můžete či nemusíte zařadit některé další části. Např. info o webu, přihlášení a registraci je dobré zmínit až na konci, když už účastníci vědí, o co jde. Např. u ukázkového hodiny je zase tuto informaci možno vynechat nebo ji říct na konci vyučujícímu).

Check list slouží především pro akce, kdy sami vyrazíte do terénu – tzn. na ukázkovou hodinu nebo na workshop/seminář pro učitelský sbor. Otevřené semináře zajišťují organizačně z převážné části koordinátoři v JSNS.

CHECK – LIST / NA CO NEZAPOMENU**PŘED**

- Víím na jakou akci, kdy a kam jedu – jsem domluvený s koordinátorkou ev. s pedagogem ze školy.
- Víím, jak se na akci dostanu, v případě potřeby mám zajištěné ubytování (*domluveno s koordinátorem*)
- Mám vybraný film a aktivity – film mám pro jistotu na USB, mám připravené pracovní listy apod.
- Používám výhradně filmy a materiály z webu (*na další zajímavé a související materiály určitě můžete upozornit posléze*)
- Víím, že projekce bude probíhat s dobrou technikou, v zatemněné místnosti a s dobrým wi-fi připojením (*může ověřit koordinátor/vy*)
- Víím, pro kolik žáků / učitelů se bude jednat a jaké je jejich tématické zaměření. (*může ověřit koordinátor/vy*)
- Mám po ruce důležité kontakty pro případ potřeby (JSNS helplinku, koordinátorka, kontakt na školu).
- Mám s sebou prezenční listinu resp. potvrzení o počtu žáků (nebo víím, že ji mít nepotřebuju).

BĚHEM (na co nezapomenu / co mohu zařadit kromě samotné projekce a aktivit)

- Myslím na to, že po dobu realizace ukázkové hodiny či semináře „kopu“ za JSNS ☺
- Odkouším techniku, spustím web, přihlásím se na web.
- Představím [JSNS](#) a další [Projekty](#) (*Pokud máte s některým projektem osobní zkušenosti, určitě je zmiňte, Vaše vlastní zkušenost je to nejcennější, co můžete s vyučujícími i žáky sdílet*)
- Představím web – [Lekce](#), Filtrování, Podrobné vyhledávání, [Registraci](#) (*seminář/wks pro učitele*)
- Představím vybranou AV lekci (rozklikněte, představte strukturu lekce, aktivity, OaO) (*seminář/wks pro učitele*)
- V případě technických dotazů a řešení problémů odkážu pedagogy na help-linku **777 787 937** anebo na podstránku <https://www.jsns.cz/o-jsns/o-nas/kontakty>, přes kterou mohou odeslat příslušný dotaz.
- Zajistím podpis prezenční listiny (resp. vyplnění potvrzení o počtu žáků – u ukázkové hodiny).
- Můžu udělat foto. (*Kvůli GDPR je dobré fotit např. žáky či účastníky při skupinové práci ideálně zezadu či hromadně.*)

PO AKCI

- Posdílím s koordinátorkou info o úspěšně proběhlé akci
- Pošlu prezenčku apod.
- Komunikuju DPP či fakturu (*řeší koordinátorka*)

Co bych měl*a určitě znát z a o metodice JSNS

! Pro výkon lektorování je zásadní znát dobře metodiku JSNS. Tu najdete ve dvou stěžejních metodických materiálech.

[Metodická příručka Učíme s filmem](#)

[Manuál Začněte učit s filmem](#)

Poslouží vám jako vodítko pro to, jak nejlépe postupovat, jako odpovídat pedagogickým kolegům na nejrůznější otázky k JSNS, najdete v nich důležité aktivity a jejich postupy a také tipy na lekce, které můžete dále doporučovat, triky a doporučení na věci, kterých si třeba běžný uživatel portálu nevšimne nebo o nich neví.

Dále se určitě hodí vědět pár věcí o Člověku v tísní a JSNS, jakožto jeho součástí.

Co se hodí vědět o Člověku v tísní a JSNS

O Člověku v tísní, JSNS a neziskovkách obecně

Základní a hlavní informace najdete na našem portálu v části [O nás](#) a na webu [Člověka v tísní](#).

Argumenty a odpovědi na ošemetné otázky vztahující se k Člověku v tísní, JSNS a obecně k neziskovým organizacím v ČR najdete [zde](#) (materiál byl upraven z původního materiálu k Dnům mediální gramotnosti v roce 2018).

Jak je to s filmy na portálu

* **Jak vybíráme filmy** – celý rok probíhají rešerše, filmy si netočíme (až na pár výjimek v režii Karla Strachoty), důležitý výběr probíhá před a po festivalu Jeden svět, kdy na školních projekcích ověříme účinek vybraných dokumentů. Filmy vybíráme podle toho, jaká témata vyučující zmiňují jako aktuální a potřebná, co nám na portálu chybí, snažíme se najít snímky využitelné v rámci 1 vyučovací hodiny apod.

* **Jak vypadá proces od výběru filmu ke zveřejnění na portálu** (filmová práva atp.) – rešeršista nám na základě našich požadavků najde (pokud existuje) film, zkusíme ho v užším týmu, necháme jej zhlédnout spolupracujícím pedagogy, zjistíme, jak reagují žáci na školních projekcích (pokud je film součástí festivalu), schválíme si výběr v týmu, seženeme/nebo máme finance na filmová práva a výrobu titulků, dabingu a aktivit a jdeme na to. Tzn. film pošleme spolupracujícím pedagogům / vám s žádostí o návrh aktivity, navržené aktivity dále upravíme a posíláme na testování dalším vyučujícím. Současně si necháme zpracovat Otázky a odpovědi tzn. odpovědi na nejdůležitější otázky, které film přináší (otázky většinou sbíráme v rámci testování). Celý proces trvá průměrně půl roku.

Další zajímavé otázky najdete např. v manuálu [Začněte učit s filmem](#), kde najdete **Pár triků pro začátečníky i pokročilé** (str. 16) nebo vyvrátíte některé mýty o JSNS s kapitolkou **Možná si myslíte, že...** (str. 18).

JSNS – pár konkrétních odkazů

* **Českodějinné lekce** a projekty najdete pod projektem Příběhy bezpráví a klasicky v tématickém okruhu [Moderní československé dějiny](#).

* **Enviromentální lekce** a projekty najdete pod projektem Kdo jiný? a dále klasicky v tématickém okruhu [Životní prostředí](#). Pod [Kdo jiný?](#) jsou také další projekty občanské angažovanosti.

* Na podstránce [Pro vyučující](#) najdete aktuální otevřené semináře, konference, ale také speciální podstránku pro třídní učitele, metodiky prevence, vyučující ze SOUSOŠ a také podstránku o vás – lektorech ☺

* Speciální akcí JSNS jsou samozřejmě školní projekce během **lidskoprávního festivalu Jeden svět**. I vy se můžete zúčastnit se svými třídami.

Komunikace s JSNS

* Hlavní komunikace nadále probíhá přes příslušnou koordinátorku či koordinátora tzn. e-mailem a telefonicky.

S koordinátorkou dané akce doladíte všechny náležitosti a informace, které potřebujete vědět (viz výše check-list). Stále je to hlavní způsob a kanál komunikace, osobní kontakt nám nic nevynahradí.

* Přes webovou podstránku

Nově máme neveřejnou webovou podstránku, kde se můžete podívat na aktuální akce, hlásit k nabízeným akcím, najdete tam kontakty na koordinátora JSNS, který má danou akci na starost, najdete zde důležité informace a dokumenty, které můžete pro akci potřebovat a také přehled společných akcí, na kterých se spolu potkáme.

* Facebooková skupina – Uzavřená skupina, ve které s vámi sdílíme důležité informace, ptáme se vás na odborné názory a doporučení atd.

* WhatsApp – Zatím nevyužíváme, ale je tu možnost propojit se přes whatsapp apod.

Vzdělávání, podpora, společné akce

Důležitou součástí naší spolupráce je společné setkávání. Sdílení zkušeností, předávání aktuálních informací a společný rozvoj toho, co děláme, je pro nás zásadní a zaručí, že pracujeme na společném záměru.

Stejně tak je důležitá podpora poskytovaná pro vás formou dalšího vzdělávání podle vašich potřeb.

Proto se snažíme vytvářet prostor a čas, kdy se vidíme a vzděláváme.

- pro začínající lektory je v podstatě povinné absolvovat alespoň 1x **metodický seminář Začínáme učit s filmem** (aktuální termíny jsou vypsány na webu Pro vyučující)
- každý rok připravujeme dle aktuálních potřeb **školení v oblasti lektorských dovedností**
- můžete se přihlásit na kteroukoli JSNS akci jako účastník, po dohodě s koordinátorem budete mít zajištěn přístup na akci

1x za rok pořádáme 2denní akci „**Lektorské sdílení**“; účast na ní považujeme za potřebnou a důležitou. Na program máme vždy nějaké vzdělávání resp. zajímavého hosta, film apod. a stále více se snažíme

2 – 4x za rok vypisujeme termíny pro **on-line setkání „Vidíme se“** – jde o max. 2 hodinové setkání na zoomu, program je otevřený dle toho, co je zrovna aktuální

Jak je to s placením za služby

Za vaše lektorování a služby samozřejmě platíme ☺ Většinou pracujete na Dohodu o provedení práce (DPP), ideální formou pro nás je pak ovšem fakturace, která je méně administrativně náročná pro všechny zúčastněné.

Máme interní sazby, které zohledňují to, jakou akci lektorujete, jak je časově náročná, jedete-li daleko, tandemové či samostatné lektorování, dobu přípravy, míru vaší pokročilosti. To, jakým způsobem je nakonec sestavená a zformulovaná částka a činnost, závisí do velké míry také na finančním zdroji, ze kterého lektorování akce pokrýváme (každý donor má svá specifika, sazby apod.).

Hradíme samozřejmě také cestu a ubytování (jede-li se daleko a je nutné přespat). Většinou tyto náklady započítáme do odměny.

Konkrétní parametry a podmínky uhrazení a proplacení s vámi vždy řeší konkrétní koordinátor.

Kde jste vidět

Na webu v záložce Pro vyučující je podstránka [Lektoři a vyučující JSNS](#), kde najdete svoji fotku, zaměření a vaši zprávu o tom, co se vám na JSNS materiálech líbí a proč jste s námi.